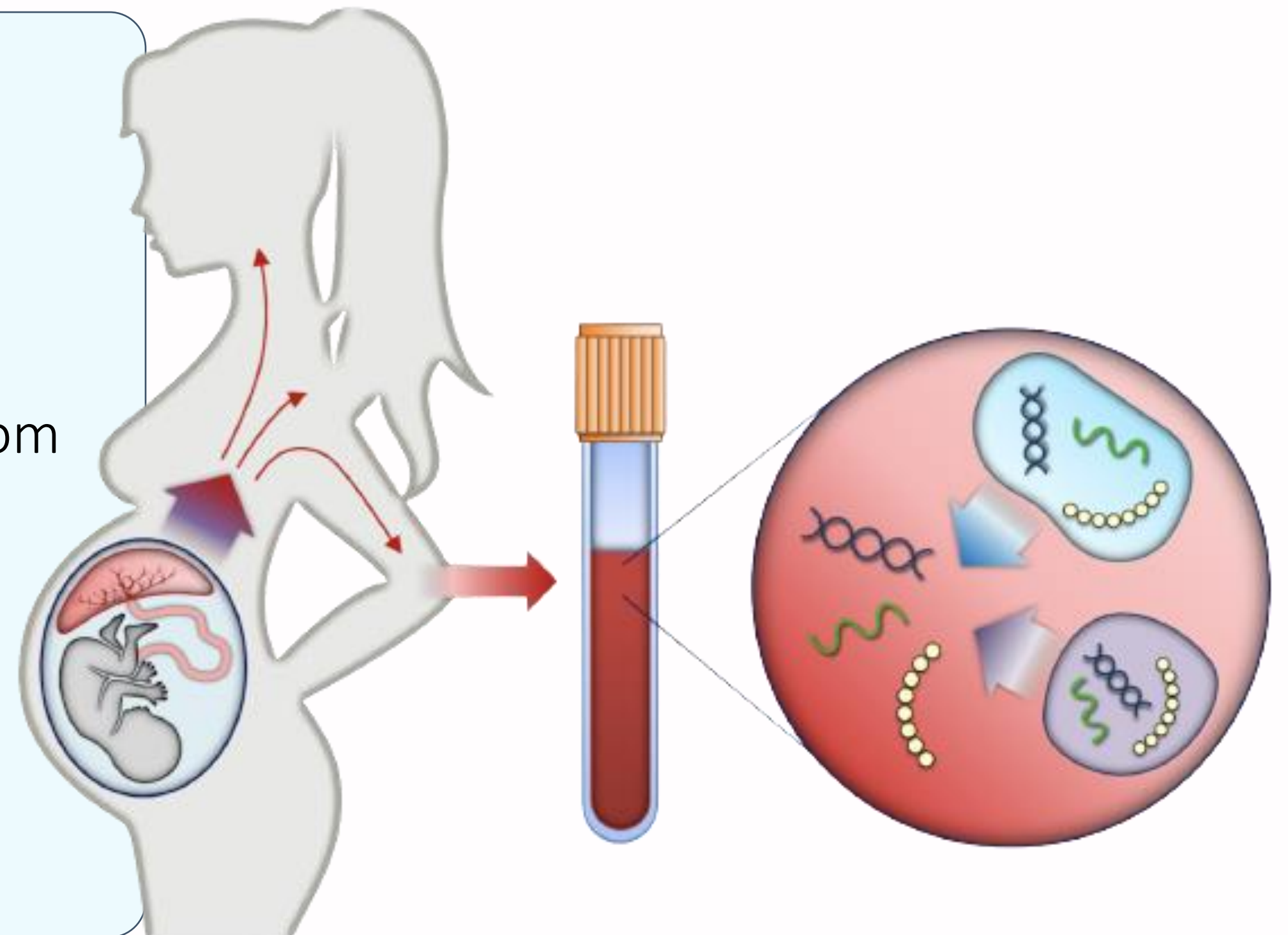

Er bruk av non invasiv prenatal testing etisk riktig?

Av Aisha Hamilton Frøiland, Tiril Hamre Johannessen og Vebjørn Larsen

Hva er NIPT?

NIPT står for non-invasiv prenatal testing og er en type fosterdiagnostikk. Det tas en prøve av fosterets DNA, uten å utøve skade på fosteret, for å teste for en rekke genetiske diagnoser. Testingen utøves ved å ta en blodprøve av mor, som inneholder foster-DNA og gjøres i kombinasjon med ultralyd mellom uke 11 og 14. I Norge brukes testen i hovedsak for å teste risiko for trisomi 13, 18 og 21, hvor Down syndrom (trisomi 21) er det vanligste kromosomavviket.

Fordeler

- Kan **oppdage kromosomavvik** uten bruk av inngripende fosterdiagnostikk
- **Tidlig orientert om fosteret sin tilstand** som gir et godt tidsrom for å ta et informert valg
- Bruk av NIPT til å teste for trisomi har **generelt høy sensitivitet og spesifisitet**
- **Minsker risiko for spontantabort** fordi det er helt trygt for fosteret

Fremtiden

I Januar 2022, begynte Frankrike å tilby "genome wide non-invasive prenatal testing" (GW-NIPT) for samme pris som standard NIPT. GW-NIPT utvider testingen forbi trisomiene 13, 18 og 21. GW-NIPT har vært tilgjengelig privat i land som Nederland, Belgia, Litauen, Hellas, og Italia.

Utviklingen innenfor NIPT har først til etiske debatter:

- Hvor skal grensen gå for hva man skal teste for?
- Hvem skal få tilbud om GW-NIPT?
- Skal tilbudet være offentlig eller privat?

Ulemper

- Kan føre til **økt press og bruk av abort**
- Kan føre **til sortering i samfunnet** - i Danmark har utvidelsen av fosterdiagnostikk ført til en halvering av antall barn født med Down syndrom
- En veldig stor andel av gravide **takker ja til tilbudet om NIPT**, men mange er gjerne **ikke godt nok informert** om det valget de eventuelt vil stå overfor dersom testen viser en forhøyet risiko
- Når NIPT er en test som **finansieres og tilbys av den norske regjeringen** kan dette **øke presset** for å takke ja

Bioteknologirådet. (2022). Fosterdiagnostikk. Hentet fra <https://www.bioteknologiradet.no/temaer/fosterdiagnostikk/>

Lifeline laboratory. (2022). Non-invasive prenatal testing (NIPT) | Pregnancy Birth and Baby. Hentete fra <https://www.lifelinelaboratory.com/blog/non-invasive-prenatal-testing-nipt-pregnancy-birth-and-baby/>

Skiphamn, S.S., & Akerbæk, E. (2021). Halvparten så mange barn fødes med Downs etter lovendring. *Faktisk.no*. <https://www.faktisk.no/artikler/Og44q/halvparten-sa-mange-barn-fodes-med-downs-etter-lovendring>

Perrot, A., & Horn, R. (2022). Health professionals and scientists' views on genome-wide NIPT in the French public health system: Critical analysis of the ethical issues raised by prenatal genomics. *PLoS one*, 17(11), e0277010. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0277010>

